

gen. Det har blitt avdekket svakheter i implementeringen av internkontrollen, men dette blir håndtert av ledelsen noe som viser at det er systemer på plass for å korrigere avvik.

En anti-korrupsjonsstrategi er nylig iverksatt, og integrert i bankens operasjonelle virksomhet, og det er også retningslinjer rettet mot ansatte. Det er en separat enhet som etterforsker denne type saker og det er en rekke mekanismer på plass med sanksjonsmuligheter. Det opereres med lister over individer og firmaer som er helt eller delvis svartelistet pga korrupsjonssaker. Det er også system på plass for beskyttelse for varslere.

Banken har nylig gjennomført en svært omfattende reformagenda som både omfatter en ny strategisk plan, større fokus på resultater, en rekke interne reformer som bla. omfatter

3. Norsk politikk overfor WB

Organisasjonen er viktig for Norge fordi det er den viktigste kanal for bistand til de fattigste land i verden og gir støtte til helse og utdanning, infrastruktur og landbruk og institusjonsbygging og økonomisk utvikling.

Gjennom nordisk samarbeid og alliansebygging vil Norge arbeide for:

- At banken skal sette fattigdomsreduksjon (i samsvar med FNs tusenårs mål) høyst på sin dagsorden som et overordnet mål og ikke bare som et virkemiddel for økonomisk vekst
- At Verdensbanken legger til rette for reelt nasjonalt eierskap, samt at landene gis reell mulighet til å velge sin egen politikk
- At Verdensbanken skal bidra til å styrke bistandseffektivitet gjennom bedre samarbeid og harmonisering mellom bilaterale og multilaterale donorer inkl. FN-systemet

desentralisering og større fleksibilitet i bruk av ulike instrumenter. Alle reformer har som formål å gjøre banken mer moderne, åpen, fleksibel og tilpasset nye utfordringer. I tilknytning til reformene, og som svar på økt etterspørsel, fikk Verdensbanken i 2010 økt sin ordinære utlånskapital med 45 prosent. Dette vil gjøre det mulig for banken å opprettholde sin relative størrelse og innflytelse som den mest sentrale globale utviklingsaktør. Samtidig ble det foretatt en overføring av stemmer fra giverland til mellominntektsland og utviklingsland for å øke deres innflytelse og eierskap til institusjonen.

Givernes tillit til Verdensbanken resulterte i 2010 til en rekordhøy 16. påfylling av IDA, på til sammen USD 50 milliarder. IDA 16 hadde fokus på resultater, og har gitt resultatstyringen et løft, samtidig som innsatsen i forhold til sårbare stater, likestilling og klima vil bli styrket.

- At viktige tverrgående tema som miljø, likestilling og godt styresett blir ivaretatt i Verdensbankens virksomhet, og at menneskerettighetsperspektivet blir tydeligere
- Støtte Verdensbanken i dens arbeid for næringsutvikling i de fattige landene
- Støtte opp om tiltak som kan gjøre banken mer effektiv, bl.a. gjennom desentralisering, og stimulering til mer samarbeid på tvers av avdelinger og regioner samt økt vekt på resultatstyrt forvaltning både internt og i låntakerlandene
- At Verdensbanken demokratiseres og blir en mer åpen institusjon, og ikke stiller krav om privatisering og liberalisering.

At Verdensbankens arbeid med miljøspørsmål intensiveres ved å utvikle samarbeid om klima og ren energi, samt gi støtte til de nye karbon- og klimafondene, med vekt på skogtiltak for å hindre avskoging, utvikling av småskala vannkraft og annen fornybar energi, og tiltak for tilpasning til klimaendringene.

The World Bank / Verdensbanken

1. Fakta

Type organisasjon: Multilateral finansinstitusjon

Etableringsår: 1944

Hovedkvarter: Washington D.C.

Antall landkontor: 150

Leder: Robert B. Zoellick (USA)

Dato for årsmøte 2011: 23. September i Washington D.C

Norsk styreplass: Norge er i valggruppe med de øvrige nordiske og baltiske land. Sverige sitter i styret for perioden 2009-2013

Antall norske ansatte: 30

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Website: www.worldbank.org

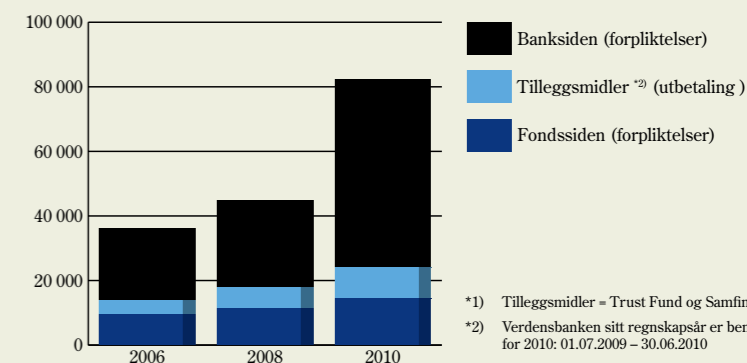
De 5 største eierne i banken inkludert Norge sin plassering:

Land	%
1 USA	16,03
2 Japan	9,59
3 Tyskland	4,39
4 Frankrike	4,21
5 UK	4,21
32 Norge	0,62

De 5 største giverne av tilleggsmidler (millioner USD) i 2010:

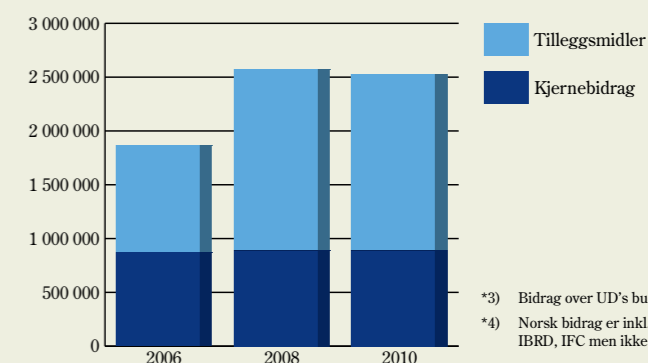
Land	Beløp
1 USA	1 461
2 UK	1 350
3 Canada	1 009
4 EC	902
5 Nederland	677
7 Norge	456

Totale ressurser^{*1)} inndelt i utlån, gaver (millioner USD)

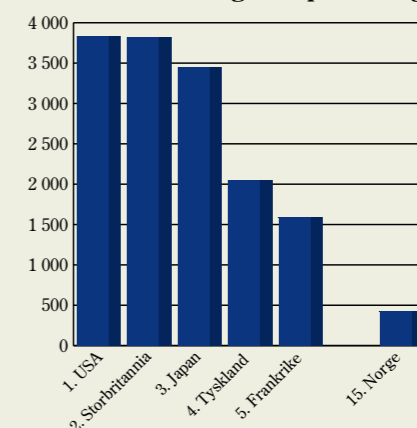
*1) Tilleggsmidler = Trust Fund og Samfinansiering
*2) Verdensbankens sitt regnskapsår er benyttet dvs. for 2010: 01.07.2009 - 30.06.2010

Norsk bidrag (i tusen NOK)^{*3)*4)}

*3) Bidrag over UD's budsjettområde
*4) Norsk bidrag er inkl. bidrag til IDA, IDA-HIPC, IBRD, IFC men ikke inkl. AMC, FCPF og FIP

Siste påfylling til fond og de fem største giverne inkludert Norge sin plassering (millioner USD)

IDA16
Total påfylling USD 49,3 milliarder
Hvorav giverbidrag er USD 31,7 milliarder.
Påfyllingsår: 2011, 2012, 2013

Utenriksdepartementet
Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse: sbf-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

Mandat og virkeområder

Verdensbankgruppens mandat er fattigdomsreduksjon gjennom å bidra til bærekraftig økonomisk vekst i utviklingsland. Dens strategiske plan har fokus på fattige og sårbare grupper spesielt i Afrika, legge til rette for økonomisk vekst, fremme global kollektiv handling og godt styresett, samt forebygge kriser. Verdensbankgruppen består i første rekke av:

Den internasjonale bank for gjenoppbygging og utvikling (IBRD) som gir lån på gunstige vilkår og faglig bistand til regjeringer i mellominntektsland og til kredittverdige lavinntektsland. IBRD låner inn penger fra internasjonale kapitalmarkeder på grunnlag av sin aksjekapital. Aksjekapitalen, som alle medlemslandene har bidratt til, gjør IBRD svært kredittverdig og gjør at banken kan låne inn midler på svært gunstige vilkår.

Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) som gir rentefrie, langsiktige lån så vel som gavebistand til myndighetene i verdens 79 fattigste land. Utlånsmidlene og gavene kommer fra giverland gjennom påfyllingsforhandlinger hvert tredje år.

Det internasjonale finansieringsinstitutt (IFC) er privatsektordelen som tilbyr lån og investeringsprodukter, samt rådgivning, til private bedrifter og myndigheter i utviklingsland.

Oppnådde resultater 2010

Etter en voldsom økning i bidragene fra banken i 2009 for å hjelpe landene i å møte finanskrisen, var aktivitetsnivået i 2010 lavere, men fortsatt over nivået fra før bankkrisen. Totalt ble det gitt tilsagn om ca. 600 mrd. kroner i lån, gaver og gjeldslette. Nesten halvparten av midlene gikk til å støtte infrastruktur; transport, energi, vann og sanitær. Disse

investeringene støtter opp under økonomisk vekst, og skaper samtidig viktige arbeidsplasser i mottakerlandene.

Det gis også betydelig midler til sosiale programmer og til forebygging av naturkatastrofer. Det var også fokus på matvareprisene og rundt 40 millioner mennesker er blitt hjulpet gjennom matkrisen blant annet gjennom prosjekter for mer effektiv produksjon og distribusjon av landbruksprodukter. IFC har også bidratt til mindre sårbarhet for svingninger i matvarepriser i utviklingsland ved å utarbeide effektive verktøy for risikostyring og å gi lettere tilgang på lån.

Banken satser stort på å promotere privat sektor, og totalt bidro banken med 70 mrd. kroner i lån til privat sektor.

Bankens egen resultatrapport for 2011 viser at 76 prosent av prosjektene nådde målsettingene på en tilfredsstillende måte, noe som ikke er noen nevneverdig økning fra tidligere år. Samtidig er det ulikheter mellom regioner med en negativ utvikling for prosjekter i Midtøsten og Nord-Afrika. Det er også variasjoner mellom ulike sektorer der det innen helse og utdanning har vært en reduksjon i antall prosjekter som har nådd sine målsettinger, mens det på områder som styresett og offentlig forvaltning har vært en økning. Best resultater viste prosjekter som bidrar til å legge grunnlag for økonomisk vekst, der en har nådd tilfredsstillende resultater for 80 prosent av prosjektene. Dette gjelder ikke minst for prosjekter innen infrastruktur. En gjennomgang av bankens landstrategi i 64 land viser igjen at resultatene er best i forhold til områder knyttet til økonomisk vekst og dårligst i forhold til godt styresett. Prosjekter oppnår best resultater i land som har en god offentlig forvaltning. Rapporten viser at banken har et forbedringspotensiale når det gjelder å dokumentere og sørge for at prosjektene har en utviklingseffekt.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

Generelt samsvarer norske vurderinger av Verdensbanken godt med undersøkelser gjort av andre giverland, for eksempel Storbritannias Multilateral Aid Review og MOPAN. Verdensbanken anses som en viktig aktør for mottakerlandenes mulighet til å nå Tusenårsmålene. Bankens evaluering viser at 76 prosent av prosjektene nådde sine målsettinger på en tilfredsstillende måte. Som for andre aktører er det vanskelig å si noe entydig om hvordan prosjekter har redusert fattigdom og bidratt til økt vekst, men gitt at Verdensbanken er den største multilaterale utviklingsaktøren kan man si at det er sannsynlig å tilskrive noe av fattigdomsreduksjonen til bankens virksomhet.

Verdensbanken er i ferd med å få på plass et meget robust system for resultatrapportering. Det er en rekke indikatorer på ulike nivå og der inngår også operasjonell og organisatorisk effektivitet, kvalitet på prosjekter samt implementering av viktige tverrgående hensyn som f.eks. likestilling. Dermed vil det bli mulig å se på bankens bidrag til resultater på globalt nivå, på landnivå, samt hvor effektivt den jobber. Ikke minst har en fått på plass et godt rammeverk på landnivå, og det vil nå bli mulig å sammenstille resultater mellom prosjekter og sektorer og land. Dette var også mulig tidligere, men man manglet et godt overordnet og systematisk rammeverk for denne type sammenstilling. Årsakssammenhenger mellom Verdensbankens innsats på prosjektnivå og globale utviklingstendenser vil også bli tydeliggjort. Samtidig har ikke resultat-kulturen blitt tilstrekkelig internalisert i bankens operasjoner – insentivene er fortsatt knyttet til aktiviteter og utlånsvolum.

Flere vurderinger (MOPAN, COMPAS) viser at Verdensbanken bruker resultater og evalueringer til å endre innsats og fokus om det er nødvendig, og banken har økt ressursene som går med til å følge opp prosjekter.

Banken bruker resultatbasert budsjettering for allokering av midler til de fattigste land i verden, og det er et system der midler tildeles etter objektive styresett indikatorer, resultater i bankfinansierte prosjekter og behov. Land i konflikt eller som akkurat har kommet ut fra konflikt kommer imidlertid dårlig ut med et slikt system. Det er fra norsk side argumentert for at resultatbasert budsjettering ikke er helt egnet i forhold til disse landenes spesielle behov.

Verdensbanken har et uavhengig system for evaluering og er kjent for å ha svært høy kvalitet på sine evalueringer. Evalueringer blir behandlet i styret, ledelsen responderer på evalueringer og det er etablert mekanismer der ledelse og evalueringsenheten blir enige om hvilke anbefalinger det er rimelig å følge opp. Oppfølgingen av disse har likevel vært litt for sporadisk fra ledelsen og styrets side, og det jobbes nå med å styrke oppfølgingen både overfor ledelsen og evalueringsenheten, og at det utarbeides et resultatrammeverk for evalueringen der det fremgår hvor mange av anbefalingene som faktisk blir fulgt opp.

En ny og forbedret kjønns- og likestillingsstrategi iverksettes fra 2011 som skal bidra til å integrere likestillingsperspektivet bedre i Verdensbankens operasjoner på alle nivå. Norge har vært en pådriver til å få likestilling høyere opp på agendaen, men det har vært misnøye med bankens manglende evne til å ta likestilling inn i bankens regulære arbeid og tydeliggjøre kjønnsperspektivet i bankens strategier og operasjoner. Hovedkritikken er konkret rettet mot tre punkt: Bankens ledelse må i større grad sørge for at likestilling ikke legges på som en ekstra dimensjon finansiert av tilleggsmidler fra giverland og bankens landdirektører må ta likestilling på alvor, og tilsvarende inkorporere likestilling i deres operative virksomhet på landnivå.

IFC gjennomgår i disse dager sine retningslinjer og standarder for miljømessig og sosial bærekraft, samt offentlighetspolitikk. Prosessen har vært omfattende og deltakende. Menneskerettigheter, åpenhet og miljøhensyn er sterkere ivarettatt i disse retningslinjene og det åpnes for økt innsyn i beslutningsprosesser knyttet til IFC sine investeringer.

En rekke eksterne vurderinger gir Verdensbanken beste karakter i å sikre vedvarende resultater gjennom høy kvalitet på bistanden, f. eks. Centre for Global Development. Samtidig er det når det gjelder bistandseffektivitet og Paris/Accra agendaen variasjoner i vurderingen av banken. Banken er høyt verdsatt fordi den i stor grad tilpasser lån og gaver til myndighetenes prioriteringer og dens faglige råd og ekspertise blir anerkjent. Samtidig er den oppfattet som noe egenrådig og lite fleksibel og ikke alltid like lydhør i andre sammenhenger. For eksempel bruker Verdensbanken i liten grad landenes egne anbudsregler, og det er fortsatt bruk av parallelle implementeringsenheter i stedet for å la landene implementere direkte. Dette til tross blir den av mange oppfattet som den mest sentrale aktør i dialogen mellom det internasjonale samfunnet og nasjonale myndigheter.

En av Verdensbankens svakheter er også at den ikke alltid er like god til å samarbeide med andre bistandsaktører. Dette kommer til uttrykk i forholdet til FN og det sivile samfunn, men også til de bilaterale aktørene. MOPAN og Storbritannias MAR bekrefter dette, samtidig som banken tekniske ekspertise og faglige råd blir høyt verdsatt av mottakerlandene. Det fokuseres nå mye på å bedre samarbeidet med FN – ikke minst i forhold til gjenoppbygging i land som kommer ut av konflikt.

Det er høyt fokus på intern kontroll av pengebruk, med en sterk kultur på å etterleve revisors merknader. Bankes interne revisjon utføres av bankens egen internkontroll som rapporterer til styrets revisjonskomité. KPMG gjennomfører regulære, uavhengige og robuste eksterne revisjoner av institusjonen. KPMG rapporterer også til styret og det er styret som har ansvar for å påse at anbefalingene blir fulgt opp. En rekke initiativ er på gang for å bedre risikohåndterin-

Gjennom det siste tiåret har bistand fra IDA bidratt til å redde minst 13 millioner menneskeliv. IDA har finansiert vaksineringen av 310 millioner barn, gitt mer enn 177 millioner mennesker tilgang til vann- og sanitærtjenester, bidratt til at over 47 millioner mennesker har fått tilgang til helsetjenester; gitt ernæringsstøtte til 98 millioner barn. Denne innsatsen har bidratt til å redusere spebarnsdødeligheten med 22 prosent og barnedødeligheten med 26 prosent i Afghanistan. Distribuering av myggnett har redusert malariadødsfall blant barn i Kenya med 25 prosent. Bistand fra IDA har også brakt bedre utdanning til over 100 millioner barn hvert år. I Djibouti fullfører nå flere av elevene grunnskolen uten å måtte gå en klasser om igjen. I Etiopia har 264 000 grunnskolelærere blitt ansatt, hvilket bidro til å øke skoleinnskrivningen med 15 prosent.

Kilde: Verdensbanken